

Vad är Whiplashkommissionen?

Antalet personer med whiplash-relaterade skador har kraftigt ökat i Sverige under senare år. Mot bakgrund av denna utveckling har Whiplashkommissionen tillsatts, med representanter för Riksförsäkringsverket, försäkringskassorna, Socialstyrelsen, försäkringsbranschen och Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade. Kommissionens ordförande är förre statsministern Ingvar Carlsson.

Whiplashkommissionen bildades den 1 juli 2002 och avslutar sitt arbete den 30 juni 2005, då en sammanfattande rapport presenteras.

Whiplashkommissionens uppdrag

Kommissionens uppdrag kan i korthet sammanfattas på följande sätt:

- följa utvecklingen av whiplashskadornas antal och följder
- initiera forskning om hur whiplashskador kan förebyggas
- initiera forskning om hur whiplashskadade bäst behandlas medicinskt
- initiera forskning om rehabilitering lämplig för whiplashskadade
- initiera och utveckla samarbetet mellan olika aktörer på området
- bidra till spridning av information om whiplashskador och deras behandling
- medverka till att internationella erfarenheter tillvaratas
- vid behov föreslå regeländringar för att skapa bättre förutsättningar för förebyggande åtgärder och behandling
- utvärdera de åtgärder som vidtagits
- i årliga delrapporter redogöra för arbetet
- sammanfatta resultaten i en avslutande, större rapport

Bakgrund:

Antalet whiplashskadade har ökat kraftigt under senare år. Man kan räkna med att omkring 25 000 personer drabbas av en whiplashrelaterad skada varje år. För de allra flesta stannar effekten vid någon eller några dagars sjukskrivning, men mer än en fjärdedel sjukskrivs för längre perioder, från någon vecka till flera månader. Omkring 1 500 personer per år får bestående men. En del av dessa personer får så svåra besvär att de inte kan återgå i arbete.

Att drabbas av en svår whiplashskada innebär i många fall ett stort personligt lidande och kan i flera avseenden förändra livet. Trots full ersättning från trafikförsäkringen kan det även innebära att den privatekonomiska utvecklingen inte blir vad den kunnat bli. För socialförsäkringssystemet och försäkringsbolagen leder whiplashskadorna till stora kostnader för försäkringsersättningar.

De sammanlagda årliga kostnaderna för whiplashskadorna beräknas till ca 10 mdr för samhället, en fördubbling sedan 1996. Detta är bakgrunden till Whiplashkommissionens uppdrag.

Mer kunskap behövs

Eftersom problemet med det ökande antalet whiplashskador är en relativt ny företeelse är den vetenskapliga kunskapen på området begränsad. Viss forskning har bedrivits om hur skadefall kan förhindras och om hur inträffade skador bäst kan lindras. Ett samarbete har nyligen inletts mellan Vägverket och försäkringsbranschen

för att identifiera åtgärder i trafikmiljön och fordonen som kan minska antalet skadade.

När det gäller omhändertagandet av de skadade behövs ytterligare forskning och utvärdering av behandlings- och rehabiliteringsmetoder. Det är en av Whiplashkommissionens uppgifter att initiera forskning om nya behandlingsmetoder och att utvärdera de metoder som redan används.

Kommissionens ledamöter

Ingvar Carlsson, ordförande

Marika Hedin (marika.hedin@whiplashkommissionen.org), huvudsekreterare

Jan-Åke Brorsson, förbundsdirektör, Försäkringskassaförbundet (www.fkf.se)

Siwert Gårdestig, chef för avd. för sjukförmåner, Riksförsäkringsverket (www.rfv.se)

Maria L Lundgren, förbundsordförande, Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade (www.rtp.se)

Nina Renhqvist, överdirektör, Socialstyrelsen (www.sos.se)

Håkan Danielsson, ordförande, Försäkringsförbundet

(www.forsakringsforbundet.com)

Annika Lundius, verkställande direktör, Försäkringsförbundet

(www.forsakringsforbundet.com)

Vad gör Whiplashkommissionen?

Kunskapsinventering och samarbete

Whiplashkommissionens ledamöter sammanträder regelbundet med 6-8 sammanträden per år. Vid dessa sammanträden diskuteras de olika områden som whiplashskadorna berör – medicinsk forskning, försäkringsfrågor och trafiksäkerhet. Experter bjuds in som redogör för det aktuella kunskapsläget på respektive områden, och kommissionens ledamöter diskuterar utifrån sina egna erfarenheter hur man bör gå vidare för att lösa problemet med det ökande antalet whiplashskador.

Genom att kommissionens ledamöter representerar olika grupper och institutioner som berörs av whiplashskadorna, är dessa sammanträden också ett sätt att öka samarbetet mellan olika aktörer på området. Diskussionerna sammanfattas i interna protokoll som sedan ligger till grund för den årliga avrapporteringen.

Forskning

Whiplashkommissionen initierar också forskning. Kommissionen är medfinansiär till forskningsprojektet *The Bone and Joint Decade 2000-2010 Task Force on Neck Pain and its Associated Disorders*, där professor Åke Nygren vid Karolinska sjukhuset är svensk representant. Projektet är ett samarbete mellan svenska, amerikanska och kanadensiska forskare. Målet är dels att inventera ny forskning om nackskador, dels att utvärdera behandlingsmetoder för nackbesvär. Projektet är en fortsättning på *The Quebec Task Force on Whiplash Associated Disorders*, som 1995 kartlade aktuell medicinsk forskning med anknytning till whiplashskador, ett arbete Åke Nygren också deltog i.

Whiplashkommissionen diskuterar för närvarande också andra forskningsprojekt med forskare inom olika områden. Information om de projekt kommissionen stöder kommer kontinuerligt att läggas ut på denna sida.

Rapportering

Varje år redovisar kommissionen sitt arbete i en rapport. De diskussioner som förts under årets sammanträden och den inventering av vetenskapligt dokumenterad kunskap som gjorts ligger till grund för denna rapportering. Kommissionens hela arbete kommer att redovisas i en slutrapport, som läggs fram i juni 2005.

Kontakta kommissionen

Fil dr Marika Hedin

Huvudsekreterare

Klara Norra Kyrkogata 33

111 22 Stockholm

tel: 08-783 98 14

fax: 08-783 98 15

marika.hedin@whiplashkommissionen.org

Länkar

Forskningsprojektet *The Bone and Joint Decade 2000-2010 Task Force on Neck Pain and its Associated Disorders*, kontaktperson Åke Nygren (ake.nygren@knv.ki.se).